

NÁRODNÍ KONVENT

Krizová připravenost a odolnost Evropské unie: Jak připravit (nejen) Česko na mimořádné situace?

Shrnutí a doporučení vyplývající z kulatého stolu Národního konventu o EU konaného dne
30. ledna 2026

Doporučení vypracovali: Veronika Víchová a Andrea Michalcová

**CENTRUM PRO
INFORMOVANOU
SPOLEČNOST**

Úvod do problematiky

Bezpečnostní prostředí v Evropě se v posledních letech proměnilo směrem k častějším a souběžně probíhajícím krizím, od přírodních katastrof a energetických výpadků po hybridní útoky. Tyto situace mohou vést k nedostatku základních služeb, informačnímu chaosu a tlaku na obyvatelstvo, přičemž nejvíce ohrožené bývají zranitelné skupiny a menšiny. Současně mají krizové situace i přímé dopady na firmy (např. výpadky energií, přerušení dodavatelských řetězců, absence zaměstnanců či regulační zásahy). Při kumulaci krizí hrozí přetížení složek IZS a oslabení důvěry ve schopnost státu na situaci účinně a včas reagovat. Stát nemusí být za každých okolností schopen zajistit vše v prvních hodinách krize. V takové situaci je klíčová spolupráce státu a veřejnosti, kdy stát bezprostředně zajistí fungování kritických společenských potřeb a funkcí a zároveň občané, komunity i firmy dokáží po určitou dobu fungovat samostatně, samozřejmě za podpory kritických služeb poskytovaných státem (informování, evakuace, koordinace pomoci, obnova dodávek energií apod.). Krizovou připravenost je proto třeba chápat nejen jako technickou disciplínu, ale také jako občanskou dovednost, a především jako strategickou investici do bezpečnosti, stability a důvěry ve stát.

Na tuto situaci Evropská unie v březnu 2026 reagovala představením Strategie unie připravenosti (dále jen strategie). Ta navazuje na tzv. Niinistöho zprávu z října 2024 a usiluje o posílení civilní i vojenské připravenosti napříč EU. Strategie staví na třech provázaných principech: integrovaném přístupu (příprava na všechny typy krizí), celospolečenském přístupu (zapojení veřejného i soukromého sektoru a občanů) a mezirezortním přístupu (koordinace mezi resorty, členskými státy a EU včetně civilně-vojenského rozměru). Součástí jsou konkrétní opatření, která se zaměřují na oblast prognóz, mapování a předvídání, odolnost zásadních společenských funkcí, připravenost obyvatelstva, spolupráci veřejného a soukromého sektoru, civilně-vojenskou spolupráci a na odolnost prostřednictvím vnějších partnerství.

Strategie je relevantní i pro Českou republiku, protože nabízí rámec a konkrétní inspiraci, kterou lze převádět do národní praxe, což se do určité míry již děje. Jde například o podporu kultury připravenosti (včetně doporučení přípravy domácností alespoň na prvních 72 hodin), posilování kritické infrastruktury a kybernetické odolnosti nebo o koordinovanou reakci na přeshraniční krize prostřednictvím unijních nástrojů civilní ochrany a sdílení kapacit. Diskuse na kulatém stole se soustředila na to, jak může Česká republika převést principy strategie do národní praxe tak, aby posílila schopnost státu, samospráv, firem i občanů zvládat krize v prvních hodinách a dnech jejich trvání. Pozornost byla věnována zejména tomu, jak nastavit celospolečenský přístup, jasnější koordinaci a komunikaci a jak podpořit vzdělávání, cvičení a práci s riziky tak, aby opatření byla dlouhodobě udržitelná a prakticky proveditelná.

Rámec kulatého stolu

V pátek 30. ledna 2026 se uskutečnil kulatý stůl Národního konventu o EU na téma “Krizová připravenost a odolnost Evropské unie: Jak připravit (nejen) Česko na mimořádné situace?”. Kulatý stůl organizoval Úřad vlády ČR. Odborným garantem a autorem podkladového dokumentu bylo Centrum pro informovanou společnost. Součástí programu byly prezentace odborného podkladu a stanovisek relevantních institucí a následná diskuse účastníků v hybridním formátu. Kulatého stolu se zúčastnili zástupci veřejné správy a dalších institucí včetně prezentujících z Ministerstva vnitra, Správy státních hmotných rezerv a Svazu průmyslu a dopravy. Diskuse byla vedena s cílem identifikovat prakticky využitelné závěry pro posilování připravenosti a odolnosti na národní i evropské úrovni.

Kulatý stůl se zabýval následujícími otázkami:

- 1. Jaké jsou nejzásadnější silné a slabé stránky v oblasti připravenosti ČR na krizi a mimořádné situace? Má Strategie unie připravenosti EU potenciál připravenost členských států účinně posílit a která z navrhovaných opatření lze z pohledu ČR využít na národní úrovni?**

Diskuse k první otázce se soustředila na pojmenování oblastí, kde již existují funkční prvky krizového řízení, a současně na potřebu posilovat dlouhodobé, systematické plánování a provázání připravenosti napříč sektory. V evropském kontextu účastníci refleктоvali Strategii unie připravenosti jako rámec, který může být přínosný zejména tehdy, pokud bude dobře navázán na národní systémy a zaměří se na sdílená úzce vymezená místa pro spolupráci, jako je posuzování rizik, zásoby nebo kapacity pro přeshraniční krize.

Diskutující se shodli, že jedním z klíčových limitů připravenosti je slabá schopnost převádět strategie do praxe a nastavení systému tak, aby byl srozumitelný pro všechny úrovně a aktéry. V současnosti probíhá příprava revize národní krizové legislativy, protože současné rámce nedostatečně pokrývají polykrize a dlouhodobé krize a je potřeba se vyhnout resortismu. V této souvislosti byla zmíněna i probíhající příprava revize fungování Ústředního krizového štábu, potřeba většího zapojení byznysu a aktérů z oblasti občanských a sociálních služeb, nebo potřeba vytvoření jednoho centrálního řídicího střediska Zdravotní záchranné služby. Každý návrh musí z legislativního hlediska respektovat princip odolnosti a zajistit, aby byl návrh schopný fungovat i za zhoršených podmínek a přizpůsobit se neočekávaným krizím.

Zároveň diskutující zdůrazňovali, že stát potřebuje lepší analýzy, vyhodnocování a ponaučení z krizí, a na ně navázanou prevenci. Jako ilustrace byly zmiňovány konkrétní scénáře, např. co se stane při výpadku internetu (např. dopady na eRecept), jak bude fungovat dodavatelský řetězec léčiv nebo analýza již proběhlých krizí, jako je pandemie Covid-19 nebo velké lesní požáry. V reakci zaznělo, že se otázka řeší i přes rezervační mechanismy (např. u antibiotik) a návaznost od lokální po centrální úroveň.

Řada účastníků také mezi slabými stránkami připravenosti ČR zmiňovala nedostatečně rozvinuté mechanismy spolupráce se soukromým sektorem, který přitom hraje klíčovou roli v zajištění základních funkcí státu v krizových situacích. Spolupráce je často ad hoc a omezuje se na operativní řešení vzniklých problémů, nikoli na systematické sdílení informací, společné

plánování scénářů možných krizí či koordinované vyhodnocování rizik a dopadů. Chybí jasné definované platformy a procesy, které by umožnily včasné zapojení soukromých aktérů do přípravy na krize, a to jak na strategické, tak na sektorové úrovni (např. energetika, zdravotnictví, doprava, digitální infrastruktura).

Dalším klíčovým zmiňovaným limitem je slabé politické povědomí o spektru hrozeb a možných krizových scénářů, včetně jejich systémových a dlouhodobých dopadů. Přípravenost na krize není vždy vnímána jako kontinuální politická priorita, ale spíše jako téma, které získává pozornost až v reakci na konkrétní mimořádné události. To se promítá do omezené politické podpory preventivních opatření, investic do kapacit připravenosti a rozvoje analytického zázemí. Nedostatečné porozumění povaze moderních krizí, včetně polykrizí a přeshraničních hrozeb, zároveň komplikuje schopnost přijímat včasná rozhodnutí a efektivně nastavovat koordinační mechanismy napříč resorty i úrovněmi veřejné správy.

2. Jak může stát efektivně zapojit soukromý sektor, firmy a zaměstnavatele do přípravy na mimořádné situace, včetně krizového plánování, cvičení a komunikace s veřejností?

Debata se zaměřila zejména na to, jak prakticky nastavit spolupráci státu s firmami a zaměstnavateli. Zaznívala potřeba jasných mechanismů pro sdílení informací, zapojení do plánování a cvičení a využití komunikačních kanálů firem směrem k zaměstnancům a komunitám. Opakovaně se objevoval důraz na to, aby se principy a strategie promítaly do udržitelné praxe.

Panovala shoda, že je potřeba posilovat reálné propojení firem se státem, a to nejen v krizi, ale zejména preventivně, za pomoci plánování a cvičení. Firmy mají často velmi propracovanou interní komunikaci směrem k zaměstnancům i komunitám, ale potřebují odpověď na to, odkud získají relevantní a důvěryhodné informace, které mohou dál šířit. Z toho vyplynula potřeba lepší koordinace a napojení firem na informační toky a kontaktní místa státu.

V debatě se objevily i konkrétní příklady, kde už se spolupráce sektoru a státu odehrává nebo je žádoucí ji posílit. Byl zmíněn rámec mobilizačních rezerv a spolupráce soukromého sektoru s Ministerstvem obrany. Zaznělo také, že do připravenosti se promítají demografické a personální výzvy na lokální úrovni. Např. tam, kde žije vysoký podíl seniorů, může být ohrožen chod dobrovolných složek (typicky dobrovolní hasiči), a proto je důležité, aby zaměstnavatelé byli schopni v krizi uvolňovat potřebné zaměstnance. Připomínána byla rovněž role sociálního dialogu a odborových organizací jako potenciálně důležitých aktérů pro nastavování praxe v podnicích.

3. Jak posílit důvěru veřejnosti ve schopnosti státu zvládat krize a podpořit občanskou připravenost (např. osvěta, doporučení, komunitní aktivity)?

Diskutující zdůrazňovali význam srozumitelné a konzistentní komunikace a dlouhodobé osvěty, která pomáhá veřejnosti orientovat se v krizových situacích. Shoda panovala na tom, že komunikaci a informovanost je nutné posilovat průběžně, nikoli jen těsně před krizí a během ní, a že stát potřebuje jasněji uchopit, co dlouhodobá a koordinovaná komunikace znamená v praxi. Zazněl také důraz na širší pojetí komunikace nad rámec pouze obranných a

bezpečnostních témat, jelikož komunikace má fungovat jako nástroj budování vztahů, partnerství a důvěry mezi státem, sektory a občany.

Zároveň se zástupci IZS shodli, že důvěra musí fungovat směrem od občanů ke státu, ale také od státu k občanům. Při mimořádných situacích je potřeba, aby občané důsledně plnili pokyny IZS a případné neuposlechnutí pokynů by mělo být sankcionovatelné a právně vymahatelné. Jako konkrétní příklad uvedli neuposlechnutí výzvy k evakuaci před povodněmi v létě 2025, kdy na 300 osob bylo, navzdory včasné výzvě k evakuaci, následně zachraňováno leteckou službou.

Současně diskutující upozorňovali, že komunikace i podpora připravenosti musí reflektovat, že veřejnost je rozmanitá (např. národnostní a etnické menšiny, lidé s hendikepem) a že přístup k informacím není vždy rovnoměrný. Zaznělo, že stěžejní platformy státu jsou často digitální, ale z průzkumů vyplývají problémy s přístupností informací a že v ČR existuje výrazné digitální vyloučení. V této souvislosti zazněl i důraz na spolupráci s občanským sektorem, mj. s poskytovateli sociálních služeb. Též byla zmíněna tzv. skrytá struktura odolnosti, tedy např. jednotlivé obce, starostové, nebo knihovny, které mají na lokálních úrovních vyšší důvěru, a tedy potenciál k posílení odolnosti a připravenosti. Pozitivně byla hodnocena praxe, kdy se materiály k připravenosti šíří i do neziskového sektoru. Zmíněna byla rovněž média veřejné služby, které byly popsány jako páteř informační bezpečnosti v krizi, na která se lidé v krizových situacích upínají.

4. Co může ČR převzít z dobré praxe v zahraničí (např. Finsko, Litva, Estonsko, Tchaj-wan) a jak tyto přístupy adaptovat na české podmínky?

Co se týče inspirace ze zahraničí, diskuse se držela zejména praktické přenositelnosti. Účastníci zdůrazňovali, že je potřeba hledat konkrétní řešení, nikoli pouze teoretické rámce, a že v praxi dnes narážíme i na nesoulady či nepropojenost procesů a legislativy, které komplikují reálné fungování (příklady spojené s evakuací osob se zraněním a dalšími logistické otázky). V tomto kontextu byla zmíněna ruská válka proti Ukrajině a přímá zkušenost Ukrajiny s válkou v její konvenční i hybridní podobě. Analýza ukrajinské reakce nám může poskytnout mnoho cenných informací k zavedení efektivních postupů v případě válečného konfliktu nebo podobné krize. V diskusi zazněl také apel na potřebu aktualizovat některé klíčové dokumenty a vytvořit srozumitelný referenční rámec v rámci chystané revize krizové legislativy, aby byla situace jasnější i pro další aktéry, včetně akademické sféry.

Z konkrétních příkladů dobré praxe byla v debatě zmiňována zejména inspirace z Finska v oblasti strategických zásob (např. obilí, léky, fosilní paliva, munice apod.). Obecně byl kladen důraz na to, aby se přenos inspirace vždy opíral o české institucionální a kapacitní podmínky a vedl k měřitelnému posílení připravenosti.

V diskusi zaznělo, že jednou z nejlépe přenositelných zahraničních zkušeností, zejména z Finska, je důraz na pravidelná meziřesortní a mezisektorová cvičení jako základní nástroj budování skutečné připravenosti. Právě prostřednictvím cvičení dochází k praktickému pochopení toho, kde systém selhává, jaké jsou reálné závislosti mezi sektory a jaké kapacity či kompetence v krizových situacích chybí. Cvičení tak nejsou vnímána pouze jako test připravených plánů, ale

jako klíčový proces učení se, který umožňuje aktérům napříč veřejnou správou i soukromým sektorem porozumět své roli a vzájemným vztahům.

Zahraníční praxe zároveň ukazuje, že právě na cvičení se přirozeně váže potřeba společného plánování scénářů a systematického sdílení informací mezi veřejným a soukromým sektorem. Diskutující zdůrazňovali, že bez společného nácviku reakcí na konkrétní krizové scénáře zůstává spolupráce formální a obtížně přenositelná do praxe. Pro české prostředí je proto klíčové posílit kulturu cvičení zaměřených na komplexní a realistické scénáře, které umožní identifikovat slabá místa v koordinaci, rozhodovacích procesech i komunikaci, a teprve na tomto základě systematicky rozvíjet další prvky připravenosti, včetně zapojení soukromého sektoru a úprav institucionálního nastavení.

Podkladové dokumenty a průběh Národního konventu

Kulatý stůl zahájil vrchní ředitel Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády **David Král**. Následně ředitelka Centra pro informovanou společnost **Andrea Michalcová** představila hlavní teze podkladového dokumentu. Zaměřila se zejména význam unijní Strategie unie připravenosti pro národní praxi a potřebu převádět strategické rámce do udržitelné praxe prostřednictvím konkrétních kroků, spolupráce napříč sektory a systematického posilování připravenosti veřejnosti i institucí. Konkrétně zmínila např. přípravu a osvětu obyvatelstva, koordinaci, civilně-vojenskou spolupráci, prediktivní schopnosti, partnerství s privátním sektorem a mezinárodní spolupráci. Jako prakticky relevantní pro Česko uvedla i návaznost na implementaci evropských rámců pro odolnost a kyberbezpečnost.

Stanoviska dále přednesli **Jaroslav Valůch**, člen Krizového informačního týmu z Ministerstva vnitra ČR, **Radek Havlíček**, vedoucí oddělení strategie Správy státních hmotných rezerv ČR, a **Eva Prudilová** ze Svazu průmyslu a dopravy ČR.

Stanovisko **Ministerstvo vnitra České republiky** zdůraznilo význam inspirace ze zahraničí, ale s důrazem na realismus a adaptaci na české podmínky. Zaznělo, že spolupráce se zahraničními partnery (např. Finsko, Švédsko, Estonsko, Litva) umožnila převzít a lokalizovat některé prvky podpory kultury připravenosti (včetně kampaně 72 hodin) a metodické přístupy ke koordinaci krizové komunikace. Zároveň bylo připomenuto, že i v inspirativních zemích existují limity a zkratky mohou zkreslovat skutečný stav, proto je klíčové vycházet z reálně zmapované výchozí pozice a postupných změn. Ministerstvo zároveň uvítalo Strategii unie připravenosti jako integrovaný rámec a vyzdvihlo opatření související s posuzováním rizik, krizovou komunikací a systematickou podporou připravenosti obyvatelstva.

Stanovisko **Správy státních hmotných rezerv** akcentovalo roli strategických zásob a připravenosti zdrojů jako předpokladu pro zvládnutí prvních dnů krize. V části věnované národní úrovni zaznělo, že ČR má nastavený systém krizového řízení jako součást bezpečnostního systému, zároveň však vyžaduje jasné dlouhodobé směřování, systematické plánování a vyhodnocování. V evropském rozměru SSHR zdůraznila význam unijních aktivit v oblasti vytváření zásob (včetně návaznosti na Strategii vytváření zásob EU) a jako přínosná opatření uvedla mj. pokyny k soběstačnosti obyvatelstva alespoň na 72 hodin, revizi rámce

pro zadávání veřejných zakázek a podporu koordinace zásob mezi EU a členskými státy včetně možností společných nákupů a sdílených skladů. Zazněla také témata posílení rescEU a potřeba řešit zásobování kritickými komoditami (např. léčiva, zdravotnické prostředky, kritické suroviny) v podmínkách narušení globálních dodavatelských řetězců.

Stanovisko **Svazu průmyslu a dopravy České republiky** zdůraznilo, že krizová připravenost je systémová vlastnost, která se bez kapacit soukromého sektoru neobejde, a že partnerství státu a byznysu musí fungovat před krizí, během ní i po ní. Z pohledu firem zazněla potřeba předvídatelného a efektivního prostředí a systematického dialogu s veřejným sektorem. Mezi konkrétní firemní návrhy patřil pravidelný „stress-testing“ dodavatelských řetězců a personálních rizik (včetně mapování zaměstnanců v Aktivních zálohách) a zranitelnosti vůči kybernetickým a hybridním hrozbám, tvorba plánů fyzické a kybernetické ochrany s ohledem na omezené kapacity státu, předběžná koordinace s odbory pro zachování kontinuity činnosti a zapojení do krizové komunikace, kde firmy mohou působit jako důvěryhodný kanál směrem k zaměstnancům a komunitám. V evropské rovině stanovisko upozornilo na význam regulačního rámce pro investice do odolnosti a na roli motivačních nástrojů státu (např. daňová či jiná zvýhodnění pro kurzy první pomoci a krizové připravenosti).

Diskuse po prezentaci podkladových dokumentů

Kromě autorů podkladového dokumentu a stanovisek se do následné diskuse zapojili tito účastníci: senátor David Smoljak, zástupkyně Úřadu vlády Hana Fungáčová, zástupce Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy Vítězslav Slíva, zástupci Ministerstva vnitra Martin Koňářík a Jan Pařawa, zástupci Ministerstva obrany Martin Shabu a Jana Holczerová, zástupce Policejního prezidia Václav Pelikán, zástupce Nejvyššího kontrolního úřadu Štefan Kabátek, zástupce ČMKOS Bohumil Čáp, zástupce Svazu měst a obcí ČR Dan Jiránek, zástupce Zdravotnické záchranné služby hl. m. Prahy Ilja Chocholouš, zástupkyně Prague Center for Media Skills Adriana Dergam, zástupce Asociace pro mezinárodní otázky Pavel Havlíček, zástupce Masarykovy univerzity Miroslav Mareš, zástupkyně Univerzity Karlovy Irah Kučerová.

Navrhovaná doporučení

Doporučení Národního konventu o EU:

- 1. Česká republika by měla systematicky posilovat vzdělávání a přípravu odborné komunity i veřejnosti na základě standardizovaných metodik, přičemž klíčovou roli by měla hrát pravidelná praktická cvičení.** Vedle existujících kapacit pro školení úředníků a expertů by měla rozšířit dlouhodobou osvětu a praktické vzdělávání společnosti, včetně škol a pedagogů, aby se principy připravenosti staly celospolečenským standardem a nebyly aktivovány až v okamžiku krize. Součástí má být i využívání a sdílení zkušeností a know-how v rámci Evropské unie a NATO a posílení praktické složky vzdělávání prostřednictvím pravidelných cvičení, která umožní lépe porozumět rizikům, rolím jednotlivých aktérů a funkčnosti systému v praxi.
- 2. Česká republika by měla důsledně implementovat celospolečenský přístup ke krizové připravenosti,** nastavit stabilní mechanismy pro zapojení byznysu, zaměstnavatelů a občanské společnosti do plánování, cvičení a komunikace, včetně práce s rozdíly ve společnosti (zranitelné skupiny, digitální vyloučení, přístupnost informací). Do tohoto rámce by měla být promyšleně zahrnuta i role médií veřejné služby jako důležitého partnera pro šíření ověřených, jednotných a srozumitelných informací v krizích i v období prevence.
- 3. Česká republika by měla jasně vymezit a sjednotit přístup státu k běžné, krizové a dlouhodobé veřejné komunikaci,** včetně praktických pravidel kdo, kdy a jakým způsobem informuje, a jak se liší odborné a veřejné sdělení (edukativní komunikace a osvěta vs. faktické informace využitelné v daný moment). Vhodné je opřít toto vymezení o rámec dlouhodobých komunikačních priorit státu a řízení rizik a zajistit jeho uplatňování napříč státní správou.
- 4. Česká republika by měla systematicky harmonizovat své standardy, procesy a plánovací cykly s rámci EU a NATO,** aby nedocházelo k roztříštěnosti, která snižuje interoperabilitu bezpečnostních a krizových složek a komplikuje koordinaci v praxi. Tato harmonizace má zahrnovat jasné vymezení odpovědností jednotlivých institucí, transparentní rozhodovací procesy a efektivní koordinační mechanismy státní správy.
- 5. Česká republika by měla vést debatu o krizové připravenosti na nejvyšší politické úrovni a stanovit jasné priority,** které umožní dlouhodobé plánování, koordinaci a kontrolu plnění v oblasti prevence a připravenosti. Současně je žádoucí posílit porozumění politické reprezentace povaze současných hrozeb a jejich možným dopadům, a to zejména prostřednictvím pravidelných strategických cvičení a diskusí na úrovni vlády a vrcholného vedení státu. Taková cvičení mohou přispět k lepšímu pochopení systémových souvislostí krizí a podpořit informované rozhodování v oblasti prevence a připravenosti. Doporučujeme posílit uzavřený cyklus tvorby strategie, akčních plánů, jejich implementace a vyhodnocování, a současně řešit materiální připravenost (zásoby, rezervy, kritické komodity a odolnost dodavatelských řetězců) tak, aby první dny krize byly zvládnutelné i při omezené kapacitě státu.

Tento text není prostým zápisem jednotlivých příspěvků, které byly v diskusi předneseny. Neobsahuje tedy vše, co bylo v diskusi řečeno a nevyjadřuje názor všech účastníků na všechna diskutovaná témata. Jedná se o shrnutí nejdůležitějších bodů a formulaci doporučení na základě proběhlé diskuse.

Národní konvent o Evropské unii představuje diskusní platformu, která je stálým místem pro debatu o evropských otázkách v ČR.

Projekt, koordinovaný na půdě Úřadu vlády České republiky, propojuje zástupce vlády, obou komor Parlamentu ČR a Evropského parlamentu, odbornou veřejnost, neziskový sektor a sociální partnery a další zainteresované aktéry.

Více o Národním konventu najdete na internetových stránkách
<https://tvorimevropu.cz/kulatestoly/>